

Projekt OpenAIRE – výzva a příležitost i pro Českou republiku

Daniela TKAČÍKOVÁ

Vysoká škola báňská-Technická univerzita Ostrava

Daniela.Tkacikova @vsb.cz

INFORUM 2010: 16. konference o profesionálních informačních zdrojích

Praha, 25. - 27. 5. 2010

Abstrakt

V příspěvku jsou poskytnuty informace o projektu OpenAIRE a o jeho očekávaném dopadu na české vědecké prostředí z pohledu širšího uplatnění myšlenek otevřeného přístupu¹ k výsledkům výzkumných projektů financovaných z veřejných zdrojů. OpenAIRE (Open Access Infrastructure for Research in Europe, <http://www.openaire.eu/>) je projektem financovaným ze 7. rámcového programu (7. RP) Evropské komise (EK). Jeho cílem je poskytnout „elektronickou infrastrukturu a podpůrné mechanismy pro identifikaci, ukládání, zpřístupnění a sledování výsledků vědeckých projektů financovaných ze 7. RP a ERC“ v souladu se záměry vyjádřenými v dokumentu EK Open access pilot in FP7. K jeho řešení spojilo své síly 38 účastníků z 27 členských zemí EU (a z Norska). Své zastoupení v projektu má prostřednictvím Ústřední knihovny VŠB-TU Ostrava také Česká republika. Jedním z cílů projektu OpenAIRE je vytvoření technické infrastruktury propojené s portálem, jehož prostřednictvím budou zpřístupněny publikované výsledky výzkumu financovaného z prostředků 7. RP. Služba Helpdesk (National OA Desk) bude poskytovat podporu ve všech členských státech EU vědcům i institucím pro ukládání výsledků řešení projektů do repozitářů. Technologická část OpenAIRE bude založena na softwarovém řešení D-NET vyvinutém konsorciem DRIVER pro propojení existujících repozitářů a na software Invenio vyvinutém v CERN pro provoz tzv. sirotčího (orphan) repozitáře pro publikace autorů, jejichž instituce vlastní repozitář nemají nebo pro které není k dispozici vhodný tematicky zaměřený repozitář.

1 Úvod

Rozvoj moderních informačních a komunikačních technologií (ICT) v posledních desetiletích ovlivnil komunikaci vědeckých poznatků, umožnil rozvoj nových způsobů publikování a šíření výsledků výzkumu a vývoje. Jednou z důležitých aktivit, které jsou výsledkem rozvoje ICT a které mají významný dopad nejen na uživatele, autory, ale také na poskytovatele finanční podpory na řešení projektů výzkumu a vývoje, je hnutí otevřeného přístupu.

Česká republika je zatím ve srovnání s jinými zeměmi, pokud jde o prosazování myšlenek otevřeného přístupu k výsledkům výzkumu a vývoje, zdá se, zatím poněkud pozadu, přestože

¹ V příspěvku je občas místo českého termínu „otevřený přístup“ pro zjednodušení používána zkratka „OA“ odvozená od anglického výrazu „open access“.

se alespoň podpisem pod deklamacemi vyzývajícími k podpoře této myšlenky formálně vláda i některé významné instituce připojily. Uplatnění však zatím myšlenky otevřeného přístupu našly v podstatě jen v oblasti vydávání časopisů² a publikování článků českých autorů v zahraničních recenzovaných OA časopisech.

Univerzity v České republice, jejichž akademičtí pracovníci jsou řešiteli řady projektů z oblasti VaV a tedy také autoři výstupů z těchto projektů formou vědeckých publikací, zatím přistoupily jen k budování systémů, v nichž zveřejňují elektronické verze svých vysokoškolských kvalifikačních prací (VŠKP), případně některé další, např. výukové materiály. Většinou je však i tento typ dokumentů tradičně řazených mezi šedou literaturu plnotextově zpřístupňován pouze interním uživatelům, studentům a zaměstnancům dané univerzity. Otevřený přístup k výsledkům výzkumu a vývoje je ovšem něco jiného než volné zpřístupnění VŠKP, přestože i to je v zahraničí jednou z paralelních a podporovaných aktivit.

Ani ústavy Akademie věd ČR, jak se zdá, zatím myšlenku otevřeného přístupu k výsledkům své činnosti nevaly příliš na vědomí³, přestože se – vedle Grantové agentury ČR – právě Akademie věd ČR podpisem Berlínské deklarace⁴ k otevřenému přístupu přihlásila.

Pro ukládání, dlouhodobou archivaci a zpřístupňování plných textů VŠKP je v zahraničí (i u nás) zpravidla využíváno stejné programové vybavení (DSpace, EPrints, Fedora Commons apod.), které slouží jako nástroj pro budování repozitářů, do nichž jsou ukládány eprinty vědeckých publikací. To je jednou z možných příčin terminologických nejasností, které se v České republice k problematice otevřeného přístupu stále váží⁵.

Elektronické zpřístupňování nejrůznějších typů dokumentů v prostředí webu poněkud rozostřilo dřívější poměrně jasné hranice mezi tzv. bílou literaturou, t.j. publikacemi zpracovávanými a šířenými tradičními nakladatelskými a distributorskými postupy a cestami, a tzv. šedou literaturou. Jedním z významných rozdílů mezi publikovanou a nepublikovanou literaturou v minulosti byla úroveň bibliografické kontroly. Dostupnost informací o šedé literatuře a často i její volná dostupnost díky rozvoji ICT dnes kromě jiného usnadňuje dříve problematickou, leckdy dokonce nemožnou, bibliografickou kontrolu takovýchto dokumentů.

Mezi publikovanými dokumenty a šedou literaturou existuje mnoho vzájemných vazeb. Recenzovaný vědecký článek publikovaný v tradičním vědeckém časopisu je často jen zlomkem informací „skrytých“ buď v disertaci nebo výzkumné zprávě, jež mnohem

² Directory of Open Access Journals v současnosti (květen 2010) registruje 36 OA časopisů z České republiky, viz <http://www.doaj.org/doaj?func=journalsByCountry&cId=50&year=2010>.

³ Knihovna AV ČR využívá open source EPrints pro zpřístupnění časopisecké produkce ústavů Akademie věd ČR (a několika dalších institucí mimo AV ČR), část produkce je zpřístupněna v režimu otevřeného přístupu, viz dKNAV, <http://dlib.lib.cas.cz/>

⁴ Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Sciences and Humanities (2003), <http://oa.mpg.de/openaccess-berlin/berlindeclaration.html>

⁵ Z některých aktivit knihoven v ČR vyplývá, že je pojem OA mylně spojován s pojmem šedá literatura. Není pochyb, že i některé dokumenty patří mezi tzv. šedou literaturu mohou být – a je to dokonce žádoucí – zpřístupňovány v režimu OA. Stěží však lze řadit mezi šedou literaturu OA časopisy nebo eprinty, tedy postprinty či autorské verze recenzovaných publikací uložené v otevřených repozitářích.

podrobněji popisuje výsledky řešeného projektu. Je však důležité si uvědomit, že pojem „open access“ je protikladem pojmu „toll acces“ a že tedy znamená především otevření přístupu k publikacím, jež jsou jinak tradičně zpřístupňovány jen za úplatu (předplatné, licence, pay-per-view apod.). Omezená dostupnost dokumentů z oblasti tzv. šedé literatury má jiné příčiny. Stejně tak je zpřístupnění některých dokumentů tohoto typu za úplatu motivováno odlišnými důvody, než jsou ty, jež vedou ke zpoplatnění produkce komerční vydavatele či vědecké společnosti, případně další instituce, zpřístupňující svou vydavatelskou produkci v tradiční tržní distribuci.

2 Otevřené repozitáře a Česká republika

Pokud jde o budování repozitářů, a zvláště *otevřených* repozitářů, je nutné si *otevřeně* přiznat, že zatím nejsme v Česku skoro ani na začátku. Je tedy nejvyšší čas pokusit se využít zkušeností ze zahraničí a tento stav změnit. Už proto, že myšlenky otevřeného přístupu nejsou jen okrajovými aktivitami několika posledních let⁶. Jde o záležitost, která je již v celosvětovém měřítku chápána jako velmi prospěšný nástroj a jeden z důležitých předpokladů pro úspěch výzkumu a vývoje, včetně účinného zhodnocení finančních prostředků vynakládaných na vědu z veřejných zdrojů.

Některé vysoké školy postupně (zatím hlavně prostřednictvím svých knihoven) usilují o to, aby se repozitáře určené pro VŠKP staly místem, v němž univerzity zpřístupňují i své publikované vědecké výsledky. Díky těmto aktivitám je již několik českých repozitářů registrováno a sklízeno službami pracujícími nad repozitáři v celosvětovém měřítku (ROAR⁷, OpenDOAR⁸ či BASE⁹).

V nejnovějším (leden 2010) hodnocení repozitářů *Ranking Web of World Repositories*¹⁰, byl DSpace na VŠB-TUO¹¹, zařazen mezi 400 nejvýznamnějších repozitářů na světě jako jeden ze dvou repozitářů v ČR, které se do Top 400 dostaly. Druhým českým repozitářem je repozitář Univerzity Pardubice¹². Oba univerzitní repozitáře však mají zatím z řady důvodů k *otevřeným institucionálním repozitářům* ještě daleko.

3 Výhody otevřeného přístupu

Za největší výhodu otevřeného přístupu k vědeckým publikacím je považován jejich dopad na další rozvoj výzkumu a vývoje. Dá se předpokládat, že všem snadno a bez bariér dostupné příspěvky jsou více čteny, využívány (a také více citovány, což je obecně považováno za jeden z důležitých motivačních faktorů pro zapojení vědců-autorů do procesu auto-archivace a

⁶ History of the Open Access Movement, http://open-access.net/de_en/general_information/what_does_open_access_mean/history/

⁷ <http://roar.eprints.org/>

⁸ <http://www.opendoar.org/>

⁹ <http://digital.ub.uni-bielefeld.de/index.php?l=en>

¹⁰ <http://repositories.webometrics.info/>

¹¹ <http://dspace.vsb.cz/>

¹² <http://dspace.upce.cz/>

publikování v režimu OA ve vědeckých časopisech). Vzhledem k tomu, že jde ve značné míře především o výstupy řešení výzkumných úkolů podporovaných z veřejných zdrojů, je celkem přirozeně jedním z očekávaných přínosů otevřeného přístupu k publikacím také úspora finančních prostředků opakovaně vynakládaných na již dříve jinými řešené a podporované výzkumné záměry.

Mezi hlavní přínosy otevřeného přístupu, který pochopitelně vůbec není zadarmo¹³, tak bývají zdůrazňovány různé výhody. Je to samozřejmě v první řadě možnost okamžitého přístupu k potřebným informacím, jež je možné snadno a rychle nejen vyhledat, ale také získat bez bariér (např. finančních nákladů na předplatné a časové prodlevy) nejen přímo v časopisech s otevřeným přístupem či v jednotlivých repozitářích, ale také prostřednictvím řady volně dostupných portálů či služeb pracujících s metadaty sklizenými¹⁴ z těchto repozitářů¹⁵. Neméně významným přínosem otevřeného přístupu je bezbariérový přístup k výsledkům výzkumu a vývoje, který je *financován z veřejných zdrojů*. A v neposlední řadě je významná také možnost *propojení zveřejněných výsledků* (tj. recenzovaných článků, případně jiných publikací) s otevřeně přístupnými *vědeckými daty* souvisejícími s těmito publikacemi. To by mělo umožnit i dalším vědcům seznámit se podrobně s problematikou a posoudit kvalitu či oprávněnost zveřejněných závěrů, případně na shodných datech zopakovat a ověřit experimenty, na kterých jsou publikované závěry postaveny.

Otevřený přístup k publikovaným výsledkům výzkumu a vývoje je podporován řadou významných iniciativ. Poměrně rychle se myšlenky hnutí za otevřený přístup stávají součástí politiky vlád a významných poskytovatelů finančních prostředků na výzkum a vývoj v národním či mezinárodním měřítku. Agentury vynakládající finanční prostředky na řešení projektů vyžadují, aby výstupy z financovaných projektů byly buď publikovány v časopisech v režimu otevřeného přístupu, nebo aby eprinty publikací byly uloženy a zpřístupněny (ve shodě s potřebami vydavatelů: je akceptováno časově omezené embargo na otevřené zpřístupnění) v institucionálních nebo tematicky zaměřených repozitářích.

4 Evropská komise a otevřený přístup

Otevřený přístup k publikovaným výsledkům výzkumu a vývoje je podporován **Evropskou komisí**¹⁶ a **Evropskou radou pro výzkum**¹⁷. Vyjádřením této podpory je kromě jiného

¹³ Ekonomické studie nákladů a výhod různých modelů komunikace vědeckých poznatků je možné najít v dokumentu Economic and Social Impacts of Open Access (Easi-OA), <http://www.cfses.com/projects/Easi-OA.htm>

¹⁴ Software, který je využíván pro budování repozitářů, umožňuje sklizení metadat prostřednictvím protokolu OAI-PMH, The Open Archives Initiative Protocol for Metadata Harvesting, <http://www.openarchives.org/OAI/openarchivesprotocol.html>

¹⁵ např. i prostřednictvím nástrojů jako je Google Scholar, <http://scholar.google.com/>

¹⁶ http://ec.europa.eu/index_cs.htm; viz též další informace na Access to scientific information, <http://ec.europa.eu/research/science-society/index.cfm?fuseaction=public.topic&id=1660>

¹⁷ European Research Council (ERC), <http://erc.europa.eu/>, viz ERC Scientific Council Guidelines for Open Access, http://erc.europa.eu/pdf/ScC_Guidelines_Open_Access_revised_Dec07_FINAL.pdf

pilotní projekt otevřeného přístupu k recenzovaným vědeckým článkům¹⁸ vztahující se na část projektů podpořených v 7. rámcovém programu (RP)¹⁹. Pilotní projekt je zaměřen jen na některé oblasti výzkumu a vývoje, a sice na energetiku, životní prostředí, zdraví, část informačních a komunikačních technologií, infrastrukturu pro výzkum, společensko-ekonomické a humanitní vědy a na vědu ve společnosti.

Tento pilotní projekt EK pokrývá přibližně 20 % z celkového rozpočtu 7. RP a je orientován hlavně na tzv. zelenou cestu otevřeného přístupu, tedy na auto-archivaci recenzovaných článků v otevřených repozitářích. Publikování v recenzovaných OA (nebo smíšených²⁰) časopisech (zlatá cesta k OA) je EK v pilotním projektu rovněž podpořeno pokrytím nákladů na publikování v rámci projektů financovaných 7. RP.

Příjemce finanční podpory na projekty, jejichž smlouvy byly podepsány po srpnu 2008, je povinen uložit články (buď jejich vydavatelskou verzi, nebo konečnou verzi autorského rukopisu po recenzním řízení), které jsou výstupem z projektu, neprodleně do institucionálního nebo vhodného tematického repozitáře. Současně je příjemce povinen vynaložit maximální úsilí pro jejich zpřístupnění v režimu otevřeného přístupu (nejpozději do šesti nebo 12²¹ měsíců od zveřejnění článku v recenzovaném časopisu v závislosti na oblasti VaV). Znamená to tedy, že jsou autoři článků povinni zajistit publikování v takovém časopisu, jehož vydavatel je již vstřícný vůči myšlenkám OA a požadavkům poskytovatelů finanční podpory na výzkum a vývoj, nebo si tyto podmínky s vydavatelem v souladu s pilotním projektem EK vyjednat.

EK podporuje otevřený přístup k vědeckým publikacím také prostřednictvím programů a projektů, které jsou zaměřeny na elektronickou infrastrukturu a podpůrné nástroje výzkumu a vývoje. Jde o promyšlené navazující programy, jejichž cílem není jen vybudování technologické infrastruktury a její dlouhodobé využití a udržitelnost, ale rovněž podpora spolupráce na mezinárodní úrovni.

Jedním z takovýchto projektů je i projekt OpenAIRE, jehož záměrem je vybudovat infrastrukturu pro správu výstupů z projektů financovaných Evropskou komisí.

5 Projekt OpenAIRE

OpenAIRE – **Open Access Infrastructure Research for Europe** – je projekt financovaný ze 7. RP, jehož cílem je kromě jiného podpořit rozšíření a přijetí nařízení EK o otevřeném přístupu k výsledkům projektů finančně podpořených EK mezi vědeckou komunitou v Evropě. Jde o projekt, do něhož jsou zapojeny všechny členské státy EU²² a Norsko.

¹⁸ Open access pilot in FP7, <http://ec.europa.eu/research/science-society/index.cfm?fuseaction=public.topic&id=1680>; leták ve formátu PDF: http://ec.europa.eu/research/science-society/document_library/pdf_06/open-access-pilot_en.pdf

¹⁹ Seventh Framework Programme (FP7), http://cordis.europa.eu/fp7/home_en.html

²⁰ tzv. hybrid journals

²¹ u projektů z oblastí společensko-ekonomických a humanitních věd a vědy ve společnosti

²² Lucembursko se projektu se účastní prostřednictvím partnera v Belgii.

Celkem se projektu účastní 38 partnerských institucí. Je to tříletý projekt, jehož úkolem je v první řadě zajištění podmínek pro realizaci pilotního projektu otevřeného přístupu k recenzovaným vědeckým článkům a pravidel otevřeného přístupu Evropské rady pro výzkum prostřednictvím e-infrastruktury pro identifikaci, ukládání, zpřístupnění a sledování vědeckých článků – výsledků projektů z vybraných oblastí 7. RP. Výsledky projektů 7. RP budou prostřednictvím uložených recenzovaných článků otevřeně přístupné na portálu projektu OpenAIRE: <http://www.openaire.eu/>. Projekt by měl poskytovat nástroje pro měření a vyhodnocení výsledků výzkumu podpořeného Evropskou komisí i výsledků povinného ukládání publikací pro účely otevřeného přístupu.

Pro dosažení těchto záměrů se řešení projektu soustředí především na **čtyři hlavní úkoly**:

1. vybudování podpůrných struktur pro vědce-autory, kteří jsou povinni uložit publikované výsledky projektů ze 7. RP;
2. zřízení a provoz e-infrastruktury pro recenzované články a další formy vědeckých výsledků;
3. využití vědeckých dat a experimentální ověření manipulace s těmito daty ve spolupráci s několika vědeckými komunitami;
4. udržitelnost e-infrastruktury vybudované v rámci projektu OpenAIRE.

Technologická část OpenAIRE je založena na softwarovém řešení D-NET, jež je jedním z výsledků řešení projektů, na které OpenAIRE navazuje. Jde o projekty konsorcia DRIVER²³, rovněž financované z prostředků EK. Dále bude využíván open source Invenio vyvinutý v CERN, který bude sloužit pro provoz tzv. sirotčího (orphan) repozitáře. Tento repozitář bude využíván autory, jejichž instituce vlastní repozitář nemají a pro jejichž publikace není k dispozici vhodný tematický repozitář. Prototyp „sirotčího“ repozitáře OpenAIRE je dostupný na adrese: <http://openaire.cern.ch/>.

Záměry a cíle projektu korespondují se snahou EK vybudovat celoevropskou infrastrukturu pro výzkum a je také vyjádřením jejího cílevědomého a systematického úsilí o životnost výsledků řešených projektů právě tím, že i tento infrastrukturní projekt nejen staví na předchozích projektech²⁴, ale je propojen s dalšími souběžně řešenými projekty. Nejde jen o projekty přímo financované Evropskou komisí, nýbrž i o projekty významné na národní úrovni v některých členských státech.

Organizační infrastruktura projektu vychází z nutnosti zajistit pro autory a vědce nejen technické podmínky pro splnění povinnosti uložit články v souladu s pilotním projektem 7. RP, ale poskytnout jim v celoevropském měřítku potřebné informace, které se auto-archivace recenzovaných článků dotýkají. Autoři by měli mít povědomost o autorskoprávních

²³ Z tohoto pohledu je velmi důležité, aby se při budování repozitářů v České republice uplatňovala pravidla DRIVER: DRIVER Guidelines 2.0, http://www.driver-support.eu/documents/DRIVER_Guidelines_v2_Final_2008-11-13.pdf

²⁴ Vedle projektů DRIVER a DRIVER II (<http://www.driver-community.eu/>) jsou to např. projekty BELIEF (<http://www.beliefproject.org/>) nebo PEER (<http://www.peerproject.eu/>).

souvislostech OA a dalších záležitostech včetně informací nezbytných pro volbu vhodného repozitáře, a to nejen v mezinárodním měřítku, ale také na lokální úrovni. K tomuto účelu bude v rámci projektu vybudován tzv. evropský konzultační systém (European Helpdesk System) tvořený evropským centrem pro OA a tzv. národními styčnými referáty OA (OA National Liaison Offices²⁵) poskytujícími konzultační služby v jednotlivých členských zemích EU.

Technologická infrastruktura projektu je zastřešena portálem OpenAIRE, který je branou ke všem aplikacím a službám poskytovaným technickými prostředky použitými při řešení projektu. Cílovými uživateli této infrastruktury jsou:

- autoři, kteří mají zájem (potřebují) uložit své publikace, jež jsou výstupy z projektů 7. RP;
- vědci a veřejnost, kteří chtějí využít výsledky projektů dostupné prostřednictvím portálu OpenAIRE;
- Evropská komise a poskytovatelé finanční podpory na výzkum, kteří mají zájem analyzovat a zhodnotit účinnost svých rozhodnutí o povinném zpřístupnění výsledků výzkumu v režimu OA;
- provozovatelé repozitářů, kteří mají zájem zapojit své repozitáře do infrastruktury OpenAIRE;
- aplikace e-science, provozované organizacemi, jež chtějí pracovat s vědeckými daty dostupnými prostřednictvím portálu OpenAIRE.

Obrázek 1 Hlavní nabídka funkčních (projekt je zatím na začátku) informací na portálu OpenAIRE (<http://www.openaire.eu/>)

²⁵ Národní styčná kancelář pro OA v České republice bude vybudována na VŠB-TU Ostrava.

Portál OpenAIRE by měl zájemcům o informace zpřístupnit nejen publikované dokumenty a vědecká data, ale poskytovány budou i statistické údaje o využívání uložených publikací jako doplněk k tradičním bibliometrickým údajům, které nejsou ve vztahu k hodnocení řešených projektů výzkumu a vývoje dostačující především z toho důvodu, že citační analýza je pomalá, vyžaduje delší čas²⁶.

The screenshot shows the OpenAIRE website interface. At the top left, there is a 'Latest News' sidebar with a 'NEW' badge, listing several news items. The main content area features a news article titled 'European Countries join forces to realize the EC Open Access pilot: OpenAIRE' dated 20 FEBRUARY 2010. The article text describes the project's goals and objectives. Below the article is a 'Read more...' button. To the right of the article is a 'Mark your calendar' section listing several events with dates and times. Further right is a 'Related projects & sites' section with links to 'PEER' and 'DRIVER'. At the bottom left, there is a quote from Daniela Tkačiková & Pavla Rygelová, Technical University of Ostrava, Czech Republic, with the text 'People about OpenAIRE' below it.

Obrázek 2 Ukázka informací na portálu OpenAIRE

Lidé o OpenAIRE: „...velká příležitost pro propagaci myšlenek otevřeného přístupu mezi vědci i ve vztahu k těm, kdo vytvářejí vědní politiku, stejně jako příležitost začít budovat nezbytnou infrastrukturu pro ukládání vědeckých výsledků projektů financovaných Evropskou komisí (nejen jich) v naší zemi.“ *Daniela Tkačiková & Pavla Rygelová, VŠB-Technická univerzita Ostrava, Česká republika*

6 Závěr

Projekt OpenAIRE by měl podpořit a prověřit správnost dlouhodobé představy o fungování evropského výzkumu, samozřejmě s ohledem na otevřený přístup k jeho výsledkům. Bude-li úspěšný a jeho prostřednictvím bude zajištěn otevřený přístup k publikacím v dostatečné míře, projeví se to nejen podporou infrastruktury OpenAIRE v budoucnosti, ale především

²⁶ Více informací o technické stránce projektu OpenAIRE v příspěvku: MANGHI, Paolo; MANOLA, Natalia. An infrastructure for managing EC funded research output – the OpenAIRE Project. *Grey Literature Journal*. Spring 2010, vol. 6, no 1. Dostupný rovněž z WWW: <http://www.openaire.eu/attachments/067_GL%20Journal%20OpenAIRE_v3.pdf>. ISSN 1574-1796.

rozšířením povinnosti zpřístupnit výsledky projektů v připravovaném 8. RP Evropské komise. Úspěch pilotního projektu nepochybně ovlivní i další poskytovatele finanční podpory v jejich postoji vůči otevřenému přístupu. Nezbyvá než věřit, že se prostřednictvím vědců, kteří se podílejí na řešení projektů 7. RP v České republice, i díky aktivitám, jimiž se aktivně účastní na projektu OpenAIRE VŠB-TU Ostrava²⁷, podaří rozšířit myšlenky otevřeného přístupu i mimo knihovnickou komunitu²⁸.

²⁷ Nejde samozřejmě o jediné aktivity v oblasti popularizace otevřeného přístupu; významný je i podíl Asociace knihoven vysokých škol ČR, <http://www.akvs.cz/>, jež se podpoře otevřeného přístupu věnuje již delší čas, mj. i výběr témat a pozvaných zahraničních hostů na svoji každoroční konferenci Bibliotheca academica v posledních letech.

²⁸ Jednou z podpůrných aktivit je např. blog E-zdroje, <http://e-zdroje.vsb.cz/>.